

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Публічного управління та підприємництва» (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Тетяна ПАВЛЕНКО

(ініціали та прізвище)

«08» вересня 2022 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична економія

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 12.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: Можевенко Т.Ю. , доцент кафедри публічного управління та підприємництва, к.е.н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Публічного управління та підприємництва (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри, д. н. з публ. упр., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Єлизавета ПРОКОФ'ЄВА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Можевенко Тетяна Юріївна, к.е.н. З 2020 з року викладає в університеті наступні дисципліни:

- макроекономіка;
- мікроекономіка;
- підприємництво;
- інфраструктура ринку;
- інноваційне підприємництво.

Напрями наукових досліджень:

Економічне зростання, економічні цикли, підприємництво та реформи, пріоритетні напрями розвитку інфраструктури ринку в Україні.

.

1. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 72 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, заочна

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – немає.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – мікроекономіка, макроекономіка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: з'ясування загальних засад соціально-економічного розвитку суспільства в цілому та організації ринкового господарства зокрема, логіку функціонування ринкових відносин у конкретних господарських системах, суперечності підприємницького господарювання.

Завдання: розкриття соціально-економічної сутності суспільства та сутність його розвитку; визначення законів і принципів, які регулюють поведінку людей та їх відносини у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання різноманітних благ; озброєння суспільства економічними знаннями, необхідними для прийняття правильних фундаментальних рішень.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

Загальні:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні:

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання:**

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1 Загальні засади економічного розвитку. Основи ринку і суб'єкти ринкової економіки.

Тема 1. Предмет і метод політичної економії.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

- Практичне заняття за темою 1

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Виникнення та етапи розвитку політичної економії . предмет політичної економії. Метод політичної економії її функції. Позитивна і нормативна політична економія.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Політекономія і економікс. Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 2

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Виробничі можливості суспільства і продукт виробництва: чинники виробництва та їх взаємодія; продукт виробництва.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Результативність факторів виробництва.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

- Практичне заняття за темою 3

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Закон спадної граничної корисності продукту.

Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 4

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Сутність та основні структурні елементи економічної системи. Продуктивні сили та виробничі відносини – основа економічної системи. Класифікація типів економічних систем та їх чинники.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Власність, її сутність та місце в економічній системі. Структура відносин власності. Тенденції в розвитку відносин власності.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 5

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості.

Альтернативні теорії вартості. Закон вартості його сутність і функції. Теоретичні концепції виникнення і сутності грошей. Грошовий обіг та його закони.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 4 години.

Інфляція та її наслідки. Антиінфляційна політика держави.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 6

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Наймана праця. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата, як явище ринку. Економічна рента і трансфертний дохід в складі заробітної плати.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 5 години.

Форми і системи заробітної плати.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

- Практичне заняття за темою 7

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Витрати виробництва як передумова виробництва. Теорії витрат виробництва. Структура затрат виробництва. Граничні витрати.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 4 години.

Прибуток як економічна категорія товарного виробництва. Норма прибутку і фактори, що на неї впливають.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 8

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Риси структура та функції ринку. Інфраструктура ринку. Моделі ринку.

Сутність попиту і пропозиції; та фактори що на них впливають. Еластичність попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Конкуренція, її суть і економічні основи. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. Антимонопольна політика держави.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Практичне заняття за темою 9*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Домогосподарство як суб'єкт ринкової економіки. Двоїста роль домогосподарства в економіці. Домогосподарство як постачальник ресурсів.

Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання контрольної-модульної роботи №1 в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2 Економічне зростання і соціально-економічний прогрес. Світове господарство та міжнародні економічні відносини.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичне заняття за темою 10*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Кругообіг і оборот капіталу. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.

Сутність підприємства і умови його існування. Види та функції підприємництва.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 години.

Валовий дохід, його сутність та структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку в розвитку підприємництва.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичне заняття за темою 11*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Аграрні відносини, їх зміст і особливості. Земельна рента, її сутність, види і механізм створення. Агропромислова інтеграція і агропромисловий комплекс. Ціна землі.

Особливості виробництва і реалізації продукції торгівлі. Торговий прибуток.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Економічні відносини у кредитно-банківській сфері. Ссудний капітал і процент. Банківський прибуток.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Практичне заняття за темою 12*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Зміст, види та пропорції національного (суспільного) відтворення. Теоретичні моделі суспільного відтворення. Система національних рахунків: виникнення, зміст і цілі.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Концепції та принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники СНР.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичне заняття за темою 13*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Економічне зростання: зміст, типи і фактори. Концепції і моделі економічного зросту. Циклічність економічного розвитку як прояв нестабільності.

Класифікація економічних циклів за тривалістю. Нециклічні коливання економіки.

Зайнятість і сукупне відтворення робочої сили.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Безробіття, його зміст, причини, види і форми. Вплив безробіття на економіку.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

Форма занять: лекція, практичне заняття самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Практичне заняття за темою 14*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Господарський механізм, його сутність та елементи. Господарський механізм: система управління економікою. Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування.

Необхідність, зміст, структура і функції фінансів. Фінансова система, державний бюджет. Бюджетний дефіцит і державний борг. Способи збалансування державного бюджету. Теорія оподаткування.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система та її структура.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 15

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Закономірності та етапи розвитку капіталістичної системи. Економічна система капіталізму вільної конкуренції. Економічна система монополістичного капіталізму. Фінансово-монополістичний капіталізм. Економічна система сучасного капіталізму. Механізм функціонування сучасної змішаної економіки.

Соціалістична система та її еволюція. Механізм господарювання командно-адміністративної економіки.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 4 години.

Закономірності і особливості розвитку перехідних економік. Зміст і типи перехідних економік. Соціально-економічні перетворення у постсоціалістичних країнах на шляху до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

- Практичне заняття за темою 16

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Світове господарство, його сутність і структура. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.

Форми міжнародних економічних відносин. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сутність і форми міжнародного руху капіталів. Міжнародна міграція трудових ресурсів.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 5 години.

Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

Форма занять: лекція, практичне заняття самотійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

- Практичне заняття за темою 17

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Сутність і класифікація глобальних проблем. Причини виникнення і загострення глобальних проблем.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 5 години.

Шляхи подолання глобальних проблем.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- Форма занять: написання контрольної-модульної роботи №1 в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самотійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Політична економія» виконуються студентами самостійно при консультуванні викладачем.

Індивідуальна робота передбачає підготовку рефератів, доповідей.

Тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Ринок і держава в сучасній економічній системі.
2. Проблеми саморегулювання та державного регулювання в ринковій економіці.
3. Відтворення і розвиток економічного потенціалу суспільства.
4. Товарно-грошові відносини в умовах соціалізму.
5. Сутність перехідної економіки: теорія і практика.
6. Фінансово-промислові групи на зламі XX-XXI ст.
7. Форми і методи соціального захисту населення.
8. Роль інвестицій в економічному зростанні.
9. Сутність господарського механізму і його структура.
10. Фінанси як інструмент економічного регулювання.
11. Механізм грошово-кредитного регулювання.
12. Антимонopolная політика держави: необхідність, сутність, значення.
13. Економічні моделі соціалізму: теорія і практика.
14. Проблеми відтворення в сучасній економіці України.
15. Економічне зростання та екологія: механізм розв'язання суперечностей в умовах НТР.
16. Світове господарство: сутність та етапи розвитку.
17. Антициклічна політика держави.
18. Фінанси як інструмент економічного регулювання.
19. Економічні відносини за умов капіталізму вільної конкуренції.
20. Інтернаціоналізація економічних відносин.
21. Циклічність економічного розвитку та прояви нестабільності.
22. Зайнятість і відтворення сукупної робочої сили.
23. Безробіття, його зміст та причини. Основні форми і види безробіття.
24. Необхідність та причини втручання держави в економіку.
25. Сутність і завдання державного регулювання економіки.
26. Методи державного регулювання економіки.
27. Необхідність, зміст, структура та функції фінансів.
28. Фінансова система і державний бюджет.
29. Теорія оподаткування.
30. Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), написання рефератів.

7. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспита (усно).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (теми)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовний модуль I (T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9)			
Робота на лекціях та семінарських заняттях	0...2	Теми 1 і 2; 3 і 4; 5; 6 і 7; 8 і 9	0...10
Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	0...2	Теми 1 і 2; 3 і 4; 5; 6 і 7; 8 і 9	0...10
Виконання контрольної роботи № I	0...25	1	0...25
Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль II (T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17)			
Робота на лекціях та семінарських заняттях	0...2	Теми 10 і 11; 12; 13; 14 і 15; 16 і 17	0...10
Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	0...2	Теми 10 і 11; 12; 13; 14 і 15; 16 і 17	0...10
Виконання контрольної роботи № II	0...25	1	0...25
Модуль 2			
Виконання та захист індивідуального завдання (реферату)	0...10	1 реферат	0...10
Усього за семестр			0...100

T1, T2, ..., T17 – теми змістових модулів

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру з дисципліни політичної економії визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка «**Відмінно**» : 90 – 100 балів виставляється за таких умов:

- 1) творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- 2) вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;

- 3) глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- 4) чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
- 5) вміння пов'язати теорію і практику.

Оцінка **«Добре»**: 75 – 89 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі неprinципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Задовільно»**: 60 – 74 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Незадовільно»**: 0 – 59 балів виставляється за наступних умов:

- 1) відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципів положень курсу;
- 2) наявність грубих, принципів помилок при виконанні отриманих завдань;
- 3) неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

9. Політика навчального курсу та академічної доброчесності

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Політична економія (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник (лист № 1/1-17903 від 11.11.2014)) Навч. посіб. / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 320 с.

2. Основи економічної теорії (Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8911 від 10.06.2014 р.) Підручник / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 316 с.

- Н.П., Максименко І.А. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 382 с.
11. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. [текст]: навч. посіб. А.В.Сірко – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

Допоміжна

1. Смолій Л.В., Осіпова А.А. Еволюція концепту «суспільний сектор» в контексті теорій економічного розвитку. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 24. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/185>
2. Осіпова А.А. Державна підтримка підприємництва на селі як окремий вид соціальної політики. Інноваційні засади управління людськими ресурсами: можливості, виклики, пріоритети досягнення соціально-економічної безпеки: колективна монографія. Рівне: НУВГП, 2020. С. 26–36.
3. Іващенко О. А. Політекономія сталого розвитку: інституційні важелі забезпечення трансформаційного управління. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : «Інформаційно-аналітичне агентство», 2020. С. 235–238. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5212>
4. Норд Г. Л., Нетудихата К. Л. Національна інноваційна система як основа економічного зростання країни. Інноваційні імперативи та інвестиційна діяльність. С. 76–84. URL : <http://sedu.kneu.edu.ua/article/view/209363>
5. Носова О. В. Національна економіка. Київ : Центр учбової літератури. 2019.
6. Сідорова В. Г., Воробйова Є. М. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
7. Уманців Ю. М., Міняйло О. І., Лебедева Л. В. Економічна політика держави: навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 480 с.
8. Шевченко О. М. Економічна теорія : навч.-метод. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 701 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL : <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
3. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
4. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Національний Банк України: офіційний сайт. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
6. Науково-технічна бібліотека національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». URL: <https://library.khai.edu/catalog>
7. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
8. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>